RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 89.440 van 31 augustus 2000
in de zaak A. 86.774/VII-19.421.

In zake : XXX,
die woonplaats kiest bij
Advocaat J. FERMON,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Haachtsesteenweg 276

tegen :

1. de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen,
2. de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken.

DE Wnd. VOORZITTER VAN DE VIIe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat XXX, van Somalische nationaliteit, op 15 september 1999 heeft ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van de beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen van 20 juli 1999 tot bevestiging van de beslissing van de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken van 15 maart 1999 tot weigering van verblijf, met bevel om het grondgebied van het Rijk te verlaten, aan verzoeker op 23 juli 1999 ter kennis gebracht;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota's van de verwerende partijen;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste Auditeur-afdelingshoofd H. VERHULST;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 19 mei 2000 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 9 juni 2000;

Gehoord het verslag van Staatsraad D. MOONS;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat I. JANSSEN die, loco Advocaat J. FERMON verschijnt voor verzoeker, van Adjunct-adviseur R. COTTYN, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, en van Advocaat E. MATTERNE, die verschijnt voor de tweede verwerende partij;

Gehoord het andersluidend advies van Eerste Auditeur R. VANDER ELSTRAETEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de voornaamste gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. XXX, van Somalische nationaliteit, komt België binnen op 17 januari 1999 en verklaart zich op 19 januari 1999 vluchteling (adm. doss., stuk 1).

1.2. Tijdens het verhoor op de Dienst Vreemdelingenzaken maakt verzoeker gebruik van het Somalisch/Engels, met behulp van een tolk (adm. doss., stuk 2).

1.3. Op 15 maart 1999 wordt aan verzoeker de beslissing van de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken tot weigering van verblijf, met bevel

om het grondgebied van het Rijk te verlaten betekend (adm. doss., stukken 3 en 4).

1.4. Op 20 juli 1999 bevestigt de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen de beslissing van de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken van 15 maart 1999 tot weigering van verblijf (adm. doss. stukken 5 - 8).

1.5. Deze beslissing wordt aan verzoeker betekend op 23 juli 1999 (adm. doss., stuk 9).

1.6. Dit is de bestreden beslissing.

1.7. De motivering van deze beslissing luidt als volgt :

> "Betrokkene werd verhoord op 25 mei 1999 op de zetel van het Commissariaat-generaal, bijgestaan door een tolk, die de Somalische taal machtig is, en in aanwezigheid van zijn advocaat, Mr. Elke De Gieter.
> Betrokkene verklaarde te behoren tot de Reer Hamar-clan en afkomstig te zijn uit Mogadishu. Op 20 januari 1991 viel, tijdens zijn afwezigheid, een militie van krijgsheer Aideed (Hawiye-clan/Habr Gedir-subclan) zijn huis aan de Hamar Weyne-wijk van Mogdishu (binnen). Zijn vader en zijn broer Omar werden daarbij gedood, de andere familieleden vluchtten weg. Van dan af verbleef hij bij zijn tante A., haar echtgenoot, 2 kinderen en 2 schoonbroers, in de Hawl Wadaaq-wijk. Op 5 februari 1992 werden hij en zijn oom A. op de Bakaraha-markt opgepakt door een (Aideed-) militie. Op de vraag naar hun clanbehoren beweerden ze tot de Hawadle-clan te behoren, maar toen ze naar de clanoudsten van de aanvallers werden gebracht, die merkten dat ze niet tot de Hawadle-clan behoren, werd zijn oom direct gedood. Betrokkene werd naar een kamp van de militie in de Medina-wijk gebracht, waar hij werd geslagen en dwangarbeid moest verrichten. Op 6 november 1992 viel de rivaliserende Hawiye-f(r)actie van krijgsheer Ali Mahdi het kamp aan en kon hij ontsnappen. In januari 1996 kwam zijn tante A. om door een verdwaalde kogel, maar betrokkene bleef in hetzelfde huis wonen onder bescherming van A., de echtgenoot van A., die de (Hawiye/ Habr Gedir-) f(r)actie onder leiding van krijgsheer Osman Ato steunde. Op 26 augustus 1997 viel een zwaarbewapende groep het huis aan en werden

A. en enkele anderen gedood. Samen met twee broers van A. werd hij opgepakt en in een militair kamp in de industriële zone vastgehouden, waar hij dwangarbeid moest verrichten. Op 26 september 1998 werd hij vrijgekocht door een vriend van zijn vader die daarvoor betrokkenes ouderlijk huis had verkocht. Op 26 december 1998, reed hij naar Belet Weyne vanwaar hij de volgende dag verder reisde naar Adari (Ethiopië). Op 31 december 1998 nam hij in Jigjiga (sic) de trein naar Addis Abeba, waar hij de volgende dag aankwam. Op 15 januari 1999 reisde hij naar Parijs en vervolgens naar Brussel, waar hij op 19 januari 1999 asiel aanvroeg.

Er dient te worden opgemerkt dat tegenstrijdige en onwaarschijnlijke verklaringen de geloofwaardigheid van betrokkenes relaas in ernstige mate ondermijnen.

In tegenstelling tot bovenstaand feitenrelaas, verklaarde betrokkene tijdens het verhoor door de Dienst Vreemdelingenzaken (dd. 16 februari 1999) dat hij tijdens en vanaf de aanval van Aideeds militie op zijn ouderlijk huis op 20 januari 1991 bij zijn oom A. (sic) verbleef, in plaats van bij zijn tante A., haar echtgenoot A., hun twee kinderen, en twee schoonbroers, in de Hawl Wadaaq-wijk; dat hij op 5 februari 1991 (in plaats van 1992) werd aangehouden tot november 1991 (in plaats van 1992 door Aideeds militie terwijl zijn (niet nader bepaalde) oom (in plaats van zijn andere oom A.) werd omgebracht dat hij na de dood van zijn tante in januari 1996 (alleen nog) met twee broers van deze tante in het huis van oom A. (sic) woonde (in plaats van met de echtgenoot (A.) van zijn tante en twee (schoon-)broers van deze A. tot betrokkene en voornoemde broers van zijn tante op 25 augustus 1996 (in plaats van 25 augustus 1997) werden aangehouden. Over de moord op 25 augustus 1997 op zijn beschermheer A., de echtgenoot van zijn tante die tot de Habr Gedir-clan behoorde maar een met Aideeds militie revaliserende f(r)actie steunde, was tijdens het verhoor door de Dienst Vreemdelingenzaken geen sprake.

Bovendien beweerde hij op het Commissariaat-generaal dat hij op 26 december 1998 met een auto in twee uur tijd van Mogadishu waar (naar) Belet Weyne (ongeveer 330 km) reed. Vervolgens reed hij op één dag met een bus van Belet Weyne naar Adari (700 km). Betrokkene kent echter geen enkele plaats die hij tussen Mogadishu en Adari gepasseerd is. Daarop nam hij op 31 december 1998 in Jigjiga de trein naar Addis Abeba, om daar de volgende dag aan te komen.

In tegenstelling tot zijn foutieve verklaringen op het Commissariaat-generaal is er in Jigjiga geen station, maar passeert de spoorlijn naar Addis Abeba wel in Dire Dawa, ongeveer 150 km verder (cfr. geografische kaart van Ethiopië). Voorts is het weinig waarschijnlijk dat betrokkene deze drie trajecten (Mogadishu - Belet Weyne; Belet Weyne -

Adari; Jigjiga - Addis Abeba) in bovenvermelde tijdsintervallen heeft afgelegd. Hoe dan ook kan, bij gebrek aan reisdocumenten, zijn reisverhaal niet worden nagegaan.

Opmerkelijk is nog dat betrokkene - aldus zijn verklaringen voor het Commissariaat-generaal - in september 1998 werd vrijgekocht door een vriend van zijn vader, A. H., waarna hij nog drie maanden in de Medina-wijk van Mogadishu verbleef alvorens zijn land eind december 1998 te verlaten en naar Ethiopië te reizen. Gevraagd waarom hij niet in het huis van A. H. in de Medina-wijk kon blijven, antwoordde hij dat hij zijn familie miste en dat er veel problemen waren in Mogadishu. Gevraagd waarom hij dan het land verliet zonder zijn familie in Qoryooley op te zoeken, stelde hij bang te zijn geweest voor ontvoering, terwijl hij tegelijkertijd toegaf dat de weg naar Ethiopië evenmin veilig was. Bovenstaande verklaringen laten toe te twijfelen aan het bestaan van een daadwerkelijke vluchtsituatie.

Tenslotte bevat betrokkenes verzoekschrift tot instelling van een dringend beroep geen enkel ander element dat vermag de weigeringsbeslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken te wijzigen. Het medisch attest dd. 9 juni 1999 vanwege het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, afgeleverd door Dr. Karel Vandersteen, doet evenmin afbreuk aan bovenstaande overwegingen.

Uit wat voorafgaat blijkt dat de aanvraag van betrokkene kennelijk ongegrond is, omdat de vreemdeling geen gegevens heeft aangebracht dat er, wat hem betreft, ernstige aanwijzingen bestaan van een gegronde vrees voor vervolging in de zin van de Conventie van Genève. Wat er ook van zij, betrokkene heeft niet aangetoond dat de gemachtigde van de Minister zijn appreciatiebevoegdheid heeft overschreden door hem het verblijf op het grondgebied te weigeren. In elk geval, de Commissaris-generaal ontwaart geen ernstige en aantoonbare gronden die laten geloven in een risico van schending van de Conventie van Genève in geval van verwijdering van betrokkene. Bijgevolg bevestigt de Commissaris-generaal de verblijfweigering besloten door de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken op 15 maart 1999.

De Commissaris-generaal meent dat de betrokken vreemdeling in de huidige omstandigheden mag worden teruggeleid naar de grens van het land dat hij ontvlucht is, en waar, volgens zijn verklaring, zijn leven, zijn fysieke integriteit of zijn vrijheid in gevaar zou verkeren.".

2. Overwegende dat de tweede verwerende partij in wat zij kwalificeert als een exceptie van

onontvankelijkheid eigenlijk vraagt om buiten de zaak te worden gesteld; dat dit verzoek niet kan worden ingewilligd, daar zij de auteur is van de genomen verwijderingsmaatregel en belast is met de tenuitvoerlegging ervan;

3. Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

3.1.1. Overwegende dat, wat de eerste voorwaarde betreft, verzoeker een enig middel aanvoert dat als volgt luidt :

> "(...) : Schending van het (de) zorgvuldigheidsplicht en van de art. 1, 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen
> (...)
> Teneinde als afdoende kunnen beschouwd te worden dient de motivatie steun te vinden in het administratief dossier en alle elementen die ter kennis van de administratie werden gebracht in overweging te nemen.
> De omstreden beslissing stelt dat : Het medisch attest dd. 9 juni 1999 vanwege het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, afgeleverd door Dr. Karel Vandersteen, doet evenmin afbreuk aan bovenstaande overwegingen. Onder 'bovenstaande overwegingen' dient verstaan te worden : 'tegenstrijdigheden en onwaarschijnlijke verklaringen die de geloofwaardigheid van betrokkenes relaas in ernstige mate ondermijnen'.
> De motivatie van de bestreden beslissing gaat echter voorbij aan het (de) motiveringsplicht en aan het (de) zorgvuldigheidsplicht.
> Het attest van psychiater Karel Vandersteen werd door het Commissariaat-generaal niet ernstig en grondig beschouwd. Mijnheer Vandersteen stelt immers vast dat 'Alles wijst op een posttraumatische stress-

stoornis, waarbij cliënt geconfronteerd werd met één of meedere gebeurtenissen die een feitelijke of dreigende dood met zich meebracht. Bij de reacties van betrokkene horen intense angst, hulpeloosheid en afschuw. De traumatische gebeurtenis wordt voortdurend herbeleefd. Er zijn recidiverende en onaangename her(r)in(n)eringen, herhaaldelijk terugkomende akelige dromen. (...) (Mijnheer M. S. M.) tracht ook aanhoudend prikkels te vermijden die bij het trauma behoren, aldus ontwijkt hij gesprekken die bij het gebeurde behoren en is hij onvermogend zich belangrijke aspecten van het trauma te herinneren'.

Die psychiatrische verstoornissen worden in hoofdstuk 385 ('Mental disorders') van 'Harrison's principles of natural medicine', 14th edition, 1998, verder uitgelegd (stuk 2).

De mentale ziekte waaraan verzoeker lijdt wordt onder andere(n) gekenmerkt door volgende symptomen : 'Het blijvend vermijden van stimuli geassocieerd met trauma en geen algemeen reageergevoel (was niet aanwezig vóór het trauma), zoals aangegeven door drie of meerdere elementen van het volgende :

1. Pogingen tot het vermijden van gedachten, gevoelens of gesprekken geassocieerd met het trauma
2. Pogingen tot het vermijden van activiteiten, plaatsen of mensen die herinneringen van het trauma veroorzaken
3. Onmogelijkheid zich belangrijke aspecten van het trauma te herinneren
4. Een getekende vermindering van interesse en participatie in belangrijke activiteiten
5. Gevoelen van vervreemding ten opzichte van anderen
6. Beperkte graad van affectie (bv. onmogelijk tot het hebben (van) liefdegevoelens)
7. Gevoel van verkort(e) toekomstbeeld (bv. verwacht geen carrière, huwelijk, kinderen of een normale levensloop)

Uit het medische attest blijkt dat verzoeker symptomen 1, 2, 3, 5 vertoont, en waarschijnlijk ook symptomen 4, 6 en 7.

Het Commissariaat-generaal had kennis van het attest van 9 juni 1999 toen de bevestigende beslissing van weigering tot verblijf genomen werd.

Toen het Commissariaat-generaal kennis nam van het attest, werd ook geen enkele maatregel genomen om nadere inlichtingen over de medische toestand van verweerder (verzoeker) te krijgen.

Ondanks dit uiterst belangrijk attest en ondanks het feit dat verzoeker gedurende zijn interview voor het Commissariaat-Generaal zijn psychische problemen al vermeld had, werd de ondervragingsmethode niet aangepast.

Integendeel, baseert de bestreden beslissing zich op een aantal tegenstrijdigheden en onwaarschijnlijke verklaringen die, aangezien de mentale staat van verzoeker, onvermijdbaar waren.

Zo noteert de Commissaris-generaal dat : Gevraagd waarom hij niet in het huis van A. H. in de medina-wijk kon blijven, antwoordde hij dat hij zijn familie miste en dat er veel problemen waren in Mogadishu. Gevraagd waarom hij dan het land verliet zonder zijn familie in Qoryooley op te zoeken, stelde hij bang te zijn geweest voor ontvoering...

In die tijd was verzoeker al in een psychische staat die verantwoordelijk was voor abnormale gedragingen. Verzoeker weifelde tussen twee tegenstrijdige gevoelens : zijn vrees voor ontvoering (hetgeen reeds twee maal was gebeurd) en de noodzaak zijn familie weer te zien. Hij besliste Somalië te verlaten toen hij besefte dat hij geen schijn van kans had om zijn familie terug te vinden.

De bestreden beslissing ziet dus in de niet logische verklaringen van verzoeker een 'bewijs' dat hij geen ernstig(e) vrees voor vervolging had. Gezien de psychische toestand van verzoeker, moeten echter niet de subjectieve gevoelens van betrokkene, maar wel zijn objectieve toestand in acht genomen worden.

In plaats daarvan concentreert het Commissariaat-Generaal zich over (op) de subjectieve gevoelens van verzoeker, en over (op) het gebrek aan logica (op) van (in) zijn gedrag. In de mentale toestand van verzoeker zijn echter niet logische gedragingen, eerder dan logische gedragingen, de norm.

De inachtneming van het medisch attest moest als gevolg hebben :

- dat verzoeker uitgenodigd zou zijn om zich verder over de tegenstrijdigheden van zijn verhaal uit te drukken;
- dat de interviewmethodes aan zijn mentale stoornis aangepast worden;
- dat de bewijslast dient verlicht te worden.

In zulke gevallen, dient de onderzoeker, voor zover het mogelijk is, het gespecialiseerde advies van een dokter te vragen. De onderzoeksmethode zal dan afhangen van de besluiten van dit medisch(e) rapport.

De Commissaris-generaal heeft geen van die zorgvuldigheidsmaatregelen genomen. Bijgevolg vormt die nalatigheid een duidelijke schending van het (de) zorgvuldigheidsplicht.

Het gebrek aan zorgvuldigheidsmaatregelen stelt bovendien de Commissaris-generaal niet in staat betrouwbare conclusies uit de interiews te trekken en verhindert hem bijgevolg een correct gemotiveerde beslissing te nemen.

(De) Bestreden beslissing vormt daardoor ook een schending van de art. 1, 2 en 3 van de wet van

29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

De bestreden beslissing stelt ook dat : 'Tenslotte bevat betrokkenes verzoekschrift tot instelling van een dringend beroep geen enkel ander element dat vermag de weigeringsbeslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken te wijzigen'.

De weigeringsbeslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken steunt zich op drie argumenten :

a. Hij brengt geen concrete gegevens aan die erop wijzen dat hij na zijn vrijlating nog steeds een vervolging diende te vrezen. De vervolgingen die verzoeker in Somalië leed waren niet door hun frequentie maar door hun hoge intensiteit gekenmerkt. Verzoeker heeft niet één geïsoleerd(e) probleem gekend, maar wel een hele reeks, regelmatig terugkomende en zeer serieuze problemen. Al de problemen die verzoeker voor zijn vrijlating al ontmoet had, waren genoeg om een vrees voor vervolging te scheppen en te rechtvaardigen. De Commissariaat-generaal heeft bovendien de bewijslast niet verlicht, terwijl hij het (dit) moest doen, rekening houdende met de mentale ziekte van verzoeker.
b. In tegendeel zelfs, de vriend van zijn vader zou aan de autoriteit van het kamp uitgelegd hebben dat de betrokkene geen gevaar voor de machthebbers opleverde gezien zijn slechte economische situatie.

Vorige opmerking m.b.t. de bewijslast wordt hier hernomen. Het is bovendien niet redelijk te beweren, zoals de Dienst Vluchtelingenzaken het doet, dat het lukken van een omkopingspoging bewijst dat verzoeker niet voor zijn physische en psychische integriteit diende te vrezen.

c. De betrokkene legde klaarblijkelijk weinig haast aan de dag daar hij pas op 26 december 1998 zijn landsvlucht aanvatte.

Zoals reeds vermeld werd, was de psychische ziekte van verzoeker zeker de reden voor zijn soms niet logisch gedrag. Hij kan daarom niet verweten worden niet onmiddellijk uit zijn land gevlucht te hebben (zijn).";

3.1.2. Overwegende dat op het eerste gezicht, het enig middel van verzoeker in de hierna bepaalde mate ernstig is, omdat de bestreden beslissing geen rekening heeft gehouden met de inhoud van het medisch attest van 9 juni 1999 van het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, afgeleverd door Dr. K. VANDERSTEEN, zodat om dit motief alleen reeds de Commissaris-generaal

voor de vluchtelingen en de staalozen in redelijkheid niet tot het besluit kon komen dat "de aanvraag van betrokkene kennelijk ongegrond is"; dat de Commissaris-generaal voor de vluchtlingen en de staatlozen kan overgaan tot de intrekking van de bestreden beslissing om verzoeker op te roepen voor een nieuw verhoor, tijdstip waarop verzoeker zich kan laten bijstaan door een Advocaat en eventueel door een arts van zijn keuze, zodat in alle sereniteit verzoeker zijn asielrelaas kan overdoen; dat verzoeker zijn vluchtrelaas schriftelijk kan en mag toelichten, waarbij hij een Nederlandse vertaling van zijn relaas kan voorleggen; dat aldus de nodige garanties voorhanden zijn om de aangevoerde specifieke gedragsproblematiek van verzoeker te betrekken bij de administratieve beslissing; dat dienvolgens is voldaan aan de eerste voorwaarde van artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

3.2. Overwegende dat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel van verzoeker enerzijds verband houdt met de eventuele gedwongen terugkeer naar zijn land van herkomst, waar voor verzoeker een vrij ernstig risico bestaat dat hij zal worden mishandeld en eventueel gemarteld; dat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel anderzijds verband houdt met het vluchtrelaas van verzoeker, waarvan op dit ogenblik niet vaststaat of het al dan niet geloofwaardig is; dat bijgevolg tevens is voldaan aan de tweede voorwaarde van voornoemd artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Bevolen wordt de schorsing van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen van 20 juli 1999 tot bevestiging van de beslissing van de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken van 15 maart 1999 tot weigering van verblijf, met bevel om het grondgebied van het Rijk te verlaten, aan verzoeker op 23 juli 1999 ter kennis gebracht.

Artikel 2.

De kosten worden voorbehouden.

Aldus te Brussel, na beraad, uitgesproken in openbare terechtzitting, op éénendertig augustus tweeduizend, door :

de HH. D. MOONS, wnd. kamervoorzitter, staatsraad,
K. VANHOUTTE, griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

K. VANHOUTTE. **D. MOONS.**